

Ár 2020, miðvikudaginn 26. febrúar er fundur haldinn í úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki.

Mætt eru: Auður Inga Ingvarsdóttir, formaður, Erla Arnardóttir, Geir Arnar Marelsson, Hildigunnur Hafsteinsdóttir og Magnús Fannar Sigurhansson.

Fyrir er tekið **mál nr. 17/2019**:

M
gegn
fjármálafyrirtækinu F

og kveðinn upp svohljóðandi

ú r s k u r ð u r :

I.

Málsmeðferð.

Málsaðilar eru M hér eftir nefndur sóknaraðili, annars vegar og F, hér eftir nefndur varnaraðili, hins vegar.

Málið barst úrskurðarnefndinni 7. október 2019 með kvörtun sóknaraðila dags. sama dag. Með tölvupósti nefndarinnar 7. október 2019 var kvörtunin send varnaraðila og honum gefinn kostur á að tjá sig um hana og skýra sjónarmið sín. Athugasemdir varnaraðila bárust með bréfi dags. 8. nóvember 2019 og voru þær sendar sóknaraðila í tölvupósti 11. nóvember 2019. Athugasemdir sóknaraðila við þeim bárust 2. desember 2019.

Málið var tekið fyrir á fundum nefndarinnar 24. janúar og 21. og 26. febrúar 2020.

II.

Málsatvik

Hinn 21. júlí 2006 gaf sóknaraðili út skuldabréf nr. A til varnaraðila. Skuldabréfið var verðtryggt að fjárhæð kr. 2.000.000 með 120 jöfnum mánaðarlegum afborgunum og breytilegum vöxtum. Vextir lánsins reiknuðust frá útborgunardegi og var lánið í vaxtaflokk K4. Kjörvextir voru 5,35% og vaxtaálag 2,75%, samtals voru vextirnir því 8,10%. Í greiðsluáætlun sem fylgdi skuldabréfinu kom fram að árleg hlutfallstala kostnaðar var 9,58%. Sóknaraðili greiddi af láninu til og með júní 2011 en þá sótti sóknaraðili um greiðsluáðlögun hjá Umboðsmanni skuldara. Hinn 20. mars 2012 tók embætti Umboðsmanns skuldara ákvörðun um að synja sóknaraðila um greiðsluáðlögun. Sóknaraðili greiddi ekki af láninu eftir synjunina og hóf varnaraðili innheimtuáðgerðir í kjölfarið með því að senda sóknaraðila innheimtuviðvörðun hinn 22. ágúst 2014 og greiðsluáskorun sem var birt sóknaraðila 28. október 2014. Sóknaraðili sendi fyrirspurn varðandi upplýsingar um lánskostnað hinn 4. nóvember 2014. Aðfararbeiðni var send hinn 28. janúar 2015. Hinn 27. mars 2015 var fyrirspurn sóknaraðila frá 4. nóvember 2014 svarað og umbeðin gögn afhent. Með þau gögn til hliðsjónar reiknaði sóknaraðili út eftirstöðvar lánsins á þeim grundvelli að verðbætur falli undir heildarlántökukostnað samkvæmt 1. mgr. 7. gr. laga nr. 121/1994 og að árleg hlutfallstala kostnaðar geti ekki orðið hærri en 9,58%, sbr. 14. gr. sömu laga. Með bréfi dags. 16. júlí 2015 bauðst sóknaraðili til að gera lánið upp í samræmi við þessa útreikninga, þ.e. að fullnaðargreiðsla yrði samtals kr. 531.837. Varnaraðili hafnaði því

greiðslutilboði með bréfi dags. 27. júlí 2015 á þeim grundvelli að upphafleg greiðsluáætlun lánsins hafði verið gerð í samræmi við þágildandi lög nr. 121/1994, sbr. 11. og 12. gr. laganna. Þá vísaði varnaraðili í bréfinu til dóms Hæstaréttar 13. maí 2015 í máli nr. 160/2015. Samkvæmt fullnaðarkvittun dags. 7. október 2015 greiddi ábyrgðarmaður sóknaraðila kr. 2.814.756 til að gera upp skuldina að fullu. Með innheimtubrési dags. 9. ágúst 2019 krafðist sóknaraðili greiðslu að fjárhæð kr. 1.612.342, þ.e. kr. 1.277.238 vegna þess sem sóknaraðili telur ofgreiddan lánskostnað, kr. 334.154 í vexti og kr. 950 í innheimtukostnað. Varnaraðili hafnaði þeirri kröfu sóknaraðila hinn 3. september 2019 á þeim grundvelli að hann hefði ekki lögvarða hagsmuni af endurgreiðslunni þar sem ábyrgðarmaður hafði greitt upp lánið en ekki sóknaraðili. Með milliinnheimtubrési dags. 18. september 2019 ítrekaði sóknaraðili kröfu sína með frekari rökstuðningi og innheimtukostnaði.

III.

Umkvörtunarefni

Í viðbótarathugasemdum sínum gerir sóknaraðili þá athugasemd við lýsingu varnaraðila á málsatvikum, að eftir að greiðsluskjóli sóknaraðila lauk 20. mars 2012 hafi engir innheimtuseðlar eða greiðslutilkynningar frá varnaraðila borist fyrr en hann sendi innheimtviðvörðun, dags. 22. ágúst 2014, og greiðsluáskorun sem birt var sóknaraðila hinn 28. október 2014. Samkvæmt þeirri greiðsluáskorun hafi lánið verið gjaldfellt 1. júlí 2011.

Sóknaraðili krefst þess aðallega að varnaraðili greiði sér kr. 1.277.238 með vöxtum samkvæmt 4. gr. laga um vexti og verðtryggingu nr. 38/2001 frá 7. október 2015 til 9. september 2019, en með dráttarvöxtum samkvæmt 1. mgr. 6. gr. sömu laga frá þeim degi til greiðsludags.

Sóknaraðili krefst til vara annars vegar að varnaraðili greiði sér kr. 152.220 með vöxtum samkvæmt 4. gr. laga um vexti og verðtryggingu nr. 38/2001, á nánar tilgreindan hátt, en með dráttarvöxtum samkvæmt 1. mgr. 6. gr. sömu laga frá 9. september 2019 til greiðsludags. Hins vegar krefst sóknaraðili þess að varnaraðili greiði sér kr. 531.728 með vöxtum samkvæmt 4. gr. laga um vexti og verðtryggingu nr. 38/2001 frá 7. október 2015 til 9. september 2019, en með dráttarvöxtum samkvæmt 1. mgr. 6. gr. sömu laga frá þeim degi til greiðsludags.

Í báðum tilvikum krefst sóknaraðili þess að varnaraðili greiði sér kr. 56.850 í innheimtukostnað.

Aðalkrafa

Sóknaraðili telur að 2. liður skuldabréfsins um breytilega vexti hafi verið ólögsmætur og á grundvelli hans hafi varnaraðili innheimt sífellt hækkandi vexti á því tímabili sem lánið var í skilum. Sóknaraðili telur að skilmálar skuldabréfsins hafi í raun áskilið varnaraðila sjálfðæmi um ákvörðun vaxta og fari því í bága við 2. mgr. 6. gr. og 9. gr. laga um neytendalán nr. 121/1994. Þetta rökstyður sóknaraðili á þann veg að ekkert segi í skilmálum um með hvaða hætti eða við hvaða aðstæður vextir muni breytast, heldur sé varnaraðila áskilinn einhliða réttur til að ákveða vaxtakjör lánsins hvenær sem er. Sóknaraðili telur þessa skilmála veita svo víðtækt svigrúm til breytinga á vöxtum að það jafngildi í raun galopinni gjaldtökuheimild.

Sóknaraðili telur skilmála um breytilega vexti, sem áskilja lánveitanda einhliða rétt til að breyta vaxtakjörum, ítrekað hafa verið úrskurðaða ólögsmæta. Í því samhengi vísar sóknaraðili til úrskurða áfrýjunarnefndar neytendamála í málum nr. 6/2009, 6/2010, 6/2018 og 17/2018, ákvörðunar Neytendastofu nr. 27/2019 og dóms Hæstaréttar í máli nr. 623/2016 þar sem sóknaraðili telur ólögsmæti slíkra skilmála vera

staðfest. Sóknaraðili telur því fullvíst að hinn umþrætti skilmáli hafi verið ólögmætur og hljóti því jafnframt að vera óréttmætur í skilningi ógildingarreglna samningaréttar, sbr. sérreglur um neytendasamninga. Þá vísar sóknaraðili til þess að staðfest hafi verið í dómaframkvæmd á sviði Evrópuréttar að tryggja skuli að neytendur verði ekki bundnir af óréttmætum skilmálum og vísar í því samhengi til dóms Evrópudómstólsins í máli nr. C-618/2010 og dóma EFTA dómstólsins í málum nr. E-25/13 og E-27/13. Sóknaraðili byggir á því að taka verði mið af þessum fordæmum við úrlausn málsins.

Sóknaraðili byggir aðalkröfu sína því á því að þar sem ákvæði lánsins um breytilega vexti hafi verið ólögmætt skuli endurreikna lánið með vöxtum samkvæmt 4. gr. laga um vexti og verðtryggingu nr. 38/2001, sbr. 5. mgr. 18. gr. sömu laga. Samkvæmt slíkum útreikningi sem fylgdi innheimtubræfi sóknaraðila til varnaraðila voru kr. 1.277.238 ofgreiddar við uppgreiðslu lánsins 7. október 2015. Aðalkrafa sóknaraðila er um endurgreiðslu þeirrar fjárhæðar auk vaxta, en um vaxtaviðmið vísar sóknaraðili til 5. og 6. mgr. 18. gr., sbr. 4. gr. laga um vexti og verðtryggingu nr. 38/2001. Þá vísar sóknaraðili til þess að þessar sömu reglur hafi til dæmis verið lagðar til grundvallar við endurútreikning lána með ólögmætri gengistryggingu og sé hér í raun um að ræða sömu reikniaðferðir og hafa mótast í framkvæmd lánveitenda sjálfra.

Í viðbótarathugasemdum sínum vísar sóknaraðili til þess að varnaraðili hafi fallist á það með sér að 2. og 3. liður skuldabréfsins hafi ekki uppfyllt ákvæði 9. gr. laga um neytendalán nr. 121/1994. Verði því gengið út frá því að ágreiningur um það atriði snúist aðeins um afleiðingar þess að umræddir skilmálar hafi verið andstæðir lögum.

Sóknaraðili telur varnaraðila einkum byggja mótmæli sín við aðalkröfu sóknaraðila á því að mismunandi reglur eigi að gilda um endurútreikning og leiðréttingu lána með ólögmæta skilmála um lánskostnað, eftir því hvaða nafni slíkir kostnaðarliðir kunni að nefnast. Sóknaraðili mótmælir þessum málalíbúnaði og byggir þvert á móti á því að jafnt skuli yfir alla ganga í þessum efnum, enda byggist aðalkrafa málsins á almennt orðuðum ákvæðum laga um vexti og verðtryggingu nr. 38/2001, sbr. breytingarlög nr. 151/2010.

Sóknaraðili gerir sérstaklega athugasemdir við tilvísun varnaraðila til dóms Hæstaréttar í máli nr. 471/2010. Telji varnaraðili þann dóm hafa þýðingu í þessu máli sé óljóst hvort hann sé að halda því fram að tilvikin séu sambærileg eða ekki. Hvað sem því líði byggist kröfugerð sóknaraðila ekki á þeim dómi heldur ákvæðum laga um vexti og verðtryggingu nr. 38/2001.

Enn fremur sé að mati sóknaraðila óhjákvæmilegt að mótmæla þeirri fullyrðingu varnaraðila að lögum um vexti og verðtryggingu nr. 38/2001 hafi verið breytt með lögum nr. 151/2010 til að lögfesta niðurstöðu Hæstaréttar í fyrrnefndu máli nr. 471/2010. Þrátt fyrir að tilefni þeirrar breytingar megi rekja til dómsins séu ákvæði laganna samt almennt orðuð og verði því að skýra þau eins og unnt sé samkvæmt orðanna hljóðan. Þess vegna byggir sóknaraðili á því að sjálfur texti laganna sé hinn gildandi réttur, óháð tilefnum að baki hans.

Þessar tilvísanir varnaraðila til dóms Hæstaréttar í máli nr. 471/2010 og meiningar um gildissvið laga nr. 38/2001 telur sóknaraðili misvísandi og þversagnakenndar svo vægt sé til orða tekið. Óljóst sé hvort varnaraðili telji tilvikin sambærileg eða ekki og túlkun hans á gildissviði laganna sé örökstudd.

Sóknaraðili segist hafa byggt tilboð sitt til varnaraðila um uppgreiðslu lánsins upphaflega á útreikningi miðað við árlega hlutfallstölu kostnaðar samkvæmt ákvæðum laga um neytendalán nr. 121/1994. Eins og hafi komið fram í kvörtun sóknaraðila hafnaði varnaraðili því tilboði. Síðar kvað svo Hæstiréttur Íslands upp dóm 26. júní 2018 í máli nr. 636/2017 sem hafi eftirfarandi þýðingu í þessu máli.

Ágreiningur máls Hæstaréttar nr. 636/2017 snerist um skilmála um breytilega vexti sem brutu í bága við sömu ákvæði laga um neytendalán nr. 121/1994 og varnaraðili hefur viðurkennt brot gegn í þessu máli. Rétt sé að taka fram að í því máli var ekki um að ræða neina viðmiðun við svokallaða LIBOR vexti eins og varnaraðili vísar til í málatilbúnaði sínum, heldur kjörvexti sem voru einhliða ákveðnir af bankanum, líkt og í þessu máli. Neytandinn í málinu byggði aðallega á því að um endurútreikning lánsins skyldi fara eftir ákvæðum laga um neytendalán þar sem þau væru sérlög og ættu því að ganga framur lögum um vexti og verðtryggingu nr. 38/2001. Hæstiréttur hafnaði þeirri málsástæðu með þeim rökum að þar sem ákvæði lánsins um vexti væri ógilt yrði að fara um uppgjör þess eftir 18. gr. laga um vexti og verðtryggingu nr. 38/2001.

Sóknaraðili telur ekki hægt að skilja niðurstöðu Hæstaréttar á annan hátt en að 18. gr. laga um vexti og verðtryggingu nr. 38/2001 gangi framur lögum um neytendalán nr. 121/1994. Sóknaraðili byggir á því að innan orðalags 18. gr. laga um vexti og verðtryggingu nr. 38/2001 um vexti eða annað endurgjald geti rúmast auknar álögur með vaxtahækkunum á grundvelli ólögmæts skilmála. Sóknaraðili bendir á að þeir vextir sem voru lagðir á lánið fóru lengst framan af hækkandi og höfðu ekki lækkað niður fyrir upphaflega samningsvexti þegar það var gjaldfellt. Í því sambandi sé rétt að ítreka að sóknaraðili byggir á því að varnaraðili sé bundinn við þá gjaldfellingu.

Verði engu að síður talið rétt að líta til dóms Hæstaréttar nr. 471/2010 bendir sóknaraðili á að í þeim dómi komi fram sú forsenda að bein og órjúfanleg tengsl hafi verið milli ákvæða um viðmiðun við erlenda gjaldmiðla og fyrirmæla um vexti. Sóknaraðili byggir á því að við lántöku þá sem um ræðir í þessu máli hafi hann verið í góðri trú um að ef staðið yrði í skilum með afborganir af láninu eins og varð raunin lengst framan af, gætu vextir af því farið lækandi. Þannig væru órjúfanleg tengsl milli ákvæða um vaxtabreytingar og skilvísrar framkvæmdar lánsamningsins, en það varð þó ekki raunin heldur fóru þeir vexti hækkandi eftir því sem á lánstímann leið. Á tímabili hafi þeir vextir farið, að teknu tilliti til verðtryggingar, nærri dráttarvöxtum og jafnvel yfir þá en að mati sóknaraðila ber það skýran vott um hversu ósamngjarnir þeir skilmálar, sem varnaraðili ber fyrir sig, voru. Í því sambandi vísar sóknaraðili til 36. gr. laga um samningsgerð, umboð og ógilda löggæringa nr. 7/1936 og sérákvæða 36. gr. a-d sömu laga. Samkvæmt dómi Hæstaréttar í máli nr. 636/2017 gangi ákvæði 18. gr. laga um vexti og verðtryggingu nr. 38/2001 framur ákvæðum laga um neytendalán nr. 121/1994 þegar ákvæði um breytilega vexti brjóta í bága við ákvæði síðarnefndu laganna. Þess vegna hafi kröfugerð sóknaraðila verið byggð upp á sama hátt og endurútreikningar lánveitenda voru byggðir upp vegna gengistryggðu lánanna.

Varðandi vaxtabátt aðalkröfu sóknaraðila ítrekar hann að hún styðst við 5. og 6. mgr. 18. gr., sbr. 4. gr., laga um vexti og verðtryggingu nr. 38/2001 þar sem kemur fram að við ákvörðun endurgreiðslu þess sem var ranglega haft af skuldara skuli miða við vexti samkvæmt 1. mgr. sem vísi til 1. másl. 4. gr. laganna, þ.e. um lægstu vexti á nýjum óverðtryggðum útlánnum. Vegna tilvísunar varnaraðila til dóms Hæstaréttar nr. 544/2013 verði því að benda á að í því máli var krafist vaxta sem tækju mið af nýjum verðtryggðum útlánnum auk verðbóta. Slík kröfugerð sé ekki sambærileg við kröfugerð sóknaraðila og sé þess vegna hafnað að umræddur dómur hafi þýðingu í þessu máli. Enn fremur vísar sóknaraðili til 18. gr. laga nr. 38/2001 eins og hún var orðuð þegar lánið var tekið.

Varakröfur

Sóknaraðili byggir *fyrri* varakröfu sína á því að varnaraðili hafi oftekið vexti af láninu á grundvelli hins ólögmæta skilmála á því tímabili sem það var í skilum fram að

júlí 2011, en sóknaraðili telur varnaraðila bera skyldu til að endurgreiða þær fjárhæðir sem þannig hafi verið ranglega hafðar af skuldara, með viðeigandi vöxtum á þær endurkröfur. Þessi krafa sé því byggð á mismun þeirra breytilegu vaxta sem voru innheimtir og útreikningi vaxta miðað við hin upphaflega umsömdu 8,10% vaxtakjör.

Sóknaraðili byggir *seinni* varakröfu sína á því að samkvæmt ákvæðum 8. lið skilmála skuldabréfsins hafi varnaraðila verið veitt val um hvort hann reikni áfram verðtryggingu og samningsvexti, eða dráttarvexti á skuld eftir gjaldfellingu. Sóknaraðili telur að af fullnaðarkvittun, dags. 7. október 2015, fyrir uppgreiðslu á skuldabréfinu, verði þó vart annað ráðið en að hvort tveggja hafi í raun verið gert. Þannig hafi ekki aðeins verið innheimtar gjaldfallnar afborganir og samningsvextir til greiðsludags, heldur einnig dráttarvextir til greiðsludags, þó aðeins annað hvort samningsvextir eða dráttarvextir hafi átt sér stoð í samningnum. Sóknaraðili telur ekkert réttlæta að auk samningsvaxta og verðtryggingar, hafi einnig verið lagðir á lánið dráttarvextir á sama tímabili, enda telji sóknaraðili slíkt eiga sér enga stoð í skilmálum þess né lögum eða almennum reglum á sviði kröfuréttar. Þess vegna hljóti varnaraðila að hafa verið óheimilt að krefjast dráttarvaxta að fjárhæð kr. 531.728 við uppgreiðslu lánsins og varnaraðila beri því að endurgreiða sóknaraðila þá fjárhæð. Sóknaraðili telur þetta einnig styðjast við þau rök að vegna greiðsluskjóls hafi verið óheimilt samkvæmt dómi Hæstaréttar Íslands í máli nr. 159/2017 að krefjast dráttarvaxta fyrir það tímabil sem það stóð yfir og þess vegna hafi sú heildarupphæð sem krafist var greiðslu á 7. október 2015 verið allt of há.

Þá telur sóknaraðili framsetningu varnaraðila á kröfum sínum og sundurliðun í tilkynningum til sóknaraðila hafa verið mjög á reiki og villandi. Því til rökstuðnings bendir hann á að varnaraðili hafi a.m.k., að mati sóknaraðila, verið tvísaga um hvenær lánið hafi verið gjaldfellt og ýmsar ólíkar sundurliðanir á fjárhæðum hafi komið fram. Sóknaraðili byggir á því að allan vafa um slík atriði verði að skýra neytanda í hag gagnvart fjármálafyrirtæki.

Að auki tekur sóknaraðili fram að þessar tvær varakröfur séu sjálfstæðar þó þær séu settar fram samhliða.

Í viðbótarathugasemdum sínum hafnar sóknaraðili þeim sjónarmiðum varnaraðila að varakröfur séu fyrndar. Í því sambandi bendir hann á að þær greiðslur sem voru skilvíslega greiddar af láninu allt þar til það var gjaldfellt, vegna umsóknar um greiðsluáðlögun, höfðu, hver fyrir sig og samanlagt, áhrif á stöðu lánsins á hverjum tíma og þar með eftirstöðvar þess þegar það var greitt upp 7. október 2015. Þar sem lánið hafði ekki verið leiðrétt á þeim degi með tilliti til ofgreiddra fjárhæða var það fyrst þá sem tjón sóknaraðila raungerðist að fullu með endanlegum hætti. Þess vegna verði að miða við að krafa sóknaraðila um leiðréttingu á þessum ofgreiðslum hafi stofnast við þá uppgreiðslu og falli því undir þágildandi lög um fyrningu kröfuréttinda nr. 150/2007. Samkvæmt ákvæðum 2. mgr. 16. gr. þeirra laga hafi fyrningunni verið slitið með málskoti til úrskurðarnefndarinnar nákvæmlega fjórum árum seinna upp á dag.

Sóknaraðili vísar til þess að varnaraðili haldi því fram að með greiðslunni hinn 7. október 2015 hafi gjaldfallnir gjalddagar lánsins verið greiddir, sá elsti frá 1. júlí 2011, auk ógjaldfallinna eftirstöðva lánsins. Þessu mótmælir sóknaraðili með vísan til fyrrnefndrar greiðsluáskorunar þar sem lánið var sagt hafa verið gjaldfellt í heild 1. júlí 2011 og byggir á því að varnaraðili sé bundinn við þá gjaldfellingu. Þess vegna standist ekki sú framsetning varnaraðila að reiknaðir hafi verið samningsvextir á hvern eftirfarandi gjalddaga lánsins þar til mánuði seinna þegar þeir hafi breyst í dráttarvexti. Eðli málsins samkvæmt hafi ekki getað verið um neina eftirfarandi gjalddaga af láninu að ræða eftir að það hafði verið gjaldfellt.

Auk þess að vera þversagnakenndur sé ofangreindur málatilbúnaður varnaraðila í beinni andstöðu við 8. lið skilmála skuldabréfsins. Í skilmálanum segi að eftir gjaldfellingu geti kröfuhafi valið um að viðhalda umsaminni verðtryggingu og krefja skuldara um vexti í samræmi við það eða að skuldin beri dráttarvexti af gjaldfallinni eða gjaldfelldri upphæð. Samkvæmt orðanna hljóðan skuli kröfuhafi því velja á milli þessara tveggja valkosta við gjaldfellingu. Skilmálinn veiti aftur á móti enga heimild til að velja báða þessa valkosti eins og varnaraðili hefur gengist við í málatilbúnaði sínum að hafa þó gert og endurspeglast í sundurliðun á fullnaðarkvittun fyrir endurgreiðslu lánsins 7. október 2015 þar sem eru bæði tilgreindir samningsvextir til 7. október 2015 og dráttarvextir til 7. október 2015. Verði því að hafna þeirri afstöðu varnaraðila að hann telji óumdeilt að honum hafi verið heimilt að reikna dráttarvexti af þeirri fjárhæð sem var í vanskilum. Þvert á móti sé það álitaefni rót þess ágreinings sem umræddur kröfuliður snýst um og sé því eins fjarri því að vera óumdeilt og hugsast getur.

Sóknaraðili byggir enn fremur á því að varnaraðili sé bundinn af fyrrnefndri fullnaðarkvittun dags. 7. október 2015 þar sem hún hafi uppfyllt það skilyrði, sem hafi komið fram í dómi Hæstaréttar í máli nr. 600/2011 og margítrekaðri dómaframkvæmd, að fela í sér viljayfirlýsingu kröfuhafa um að greiðslu sé lokið. Hún hafi þar með gefið skuldara réttmæta ástæðu til að ætla að hann sé búinn að gera upp að fullu og geti treyst því að ekki komi til frekari kröfu síðar vegna einstakra kröfuliða. Varnaraðili geti því ekki verið stætt á að endurupptaka útreikninga sína á vöxtum eins og hann virðist ætla í athugasemdum sínum og meðfylgjandi útreikningum. Sóknaraðili hafnar því alfarið að varnaraðili geti nú, rúmum fjórum árum síðar, gert viðbótarkröfu um mismuninn á dráttarvöxtum og samningsvöxtum fyrir þetta tímabil þvert gegn mótmælum handhafa fullnaðarkvittunar.

Með hliðsjón af málatilbúnaði varnaraðila verði jafnframt að árétta að kröfugerð sóknaraðila byggist alls ekki á 1. mgr. 11. gr. laga um greiðsluaðlögun nr. 101/2010, sbr. dóm Hæstaréttar nr. 159/2017, heldur einungis á því að 8. liður skilmála skuldabréfsins hafi einfaldlega ekki veitt heimild til álagningar dráttarvaxta fyrir sama tímabil og reiknaðir voru samningsvextir af láninu.

Með sömu rökum og um fyrri kröfulið í varakröfu sóknaraðila hafnar sóknaraðili þeirri málsástæðu sóknaraðila að seinni kröfuliðurinn sé fyrndur. Sóknaraðili byggir á því að krafa um endurgreiðslu oftekinna dráttarvaxta frá gjaldfellingu lánsins 1. júlí 2011 til 7. október 2015 hafi stofnast þegar þeir voru greiddir samkvæmt fullnaðarkvittun 7. október 2015. Hún falli því undir þágildandi lög um fyrningu kröfuréttinda nr. 150/2007 og hafi verið ófyrnd samkvæmt meginreglu 3. gr. laganna þegar þessu máli var skotið til úrskurðarnefndarinnar 7. október 2019. Enn fremur hafi fyrningunni verið slitið með málskotinu samkvæmt 2. mgr. 16. gr. sömu laga og kröfurnar því ófyrndar.

Verði engu að síður talið að fyrri eða síðari kröfuliður varakröfu, eða eftir atvikum báðir, falli undir eldri lög um fyrningu skulda og annarra kröfuréttinda nr. 14/1905, þrátt fyrir að hafa stofnast eftir brottfall þeirra og gildistöku laga um fyrningu kröfuréttinda nr. 150/2007, bendir sóknaraðili á að samkvæmt 5. tl. 3. gr. laga nr. 14/1905 fyrndist krafan á 4 árum. Orðalag ákvæðisins nái m.a. yfir kröfu um endurgreiðslu oftekinna vaxta líkt og í þessu máli, enda hafi sóknaraðila ekki verið kunnugt um öll þau atriði sem að framan greinir þegar lánið var greitt upp. Þar af leiðandi hafi kröfur sóknaraðila, sem ganga út á að fá hlut hans réttan, verið ófyrndar þegar þessu máli var skotið til úrskurðarnefndarinnar. Þrátt fyrir að ekki hafi verið gert ráð fyrir slíkri úrskurðarnefnd við samningu þeirra laga árið 1905 sé hægt að fella málskotið undir hugtakið „lögsókn“ samkvæmt 1. mgr. 1. gr. laganna enda sé rétturinn

til málskots nú lögbundinn og úrskurðir nefndarinnar fela jafnan í sér bindandi úrlausn ágreinings í þeim tilvikum sem ágreiningsefni eru ekki borin undir dómstóla í kjölfarið.
Kröfur um vexti

Sóknaraðili byggir kröfur um vexti frá stofndögum krafna á 4. gr., sbr. 18. gr., laga um vexti og verðtryggingu nr. 38/2001. Kröfur um dráttarvexti byggir sóknaraðili á 1. mgr. 6. gr. sömu laga, en tímamark þeirra er, samkvæmt 3. mgr. 5. gr. laganna, einum mánuði eftir að sóknaraðili krafði varnaraðila með réttu um greiðslu.

Loks bendir sóknaraðili á að samkvæmt 15. og 27. gr. laga um neytendalán nr. 121/1994 varði brot gegn lögnum bótaskyldu í samræmi við almennar reglur skaðabótaréttar. Sóknaraðili telur tjónið sem um ræðir megi rekja til ólögmatra skilmála í lánessamningi og óheimillar innheimtu dráttarvaxta. Umfang tjónsins endurspeglar framangreindri kröfugerð og að af almennum reglum leiði að varnaraðila beri skylda til að bæta það tjón. Þá telur sóknaraðili að ef talið yrði unnt að fallast á kröfur hans á þessum grundvelli sé rétt í því sambandi að taka fram að hann telji skaðabótavexti samkvæmt 8. gr. laga um vexti og verðtryggingu nr. 38/2001 rúmast fyllilega innan kröfugerðar sinnar eins og hún er sett fram.

Í viðbótarathugasemdum sínum ítrekar sóknaraðili að samkvæmt 18. gr. laga um vexti og verðtryggingu nr. 38/2001, eins og hún var orðuð fyrir breytingar samkvæmt lögum nr. 150/2010 og eins og segi í 5. og 6. mgr. 18. gr. eftir þá breytingu, skuli við endurgreiðslu oftekinna vaxta miða við vexti samkvæmt 4. gr. laganna. Um upphafsdag dráttarvaxta bendir sóknaraðili á að þar sem varakrafan gangi skemur rúmist umfang hennar innan þeirra ítrustu krafna sem voru settar fram í innheimtubréfi til varnaraðila 9. ágúst 2019 og sé því fullkomlega eðlilegt að krefjast dráttarvaxta frá 9. september 2019.

Kröfur um innheimtukostnað

Sóknaraðili byggir kröfur sínar um innheimtukostnað á reglugerð um hámarksfjárhæð innheimtukostnaðar nr. 37/2009, með breytingum samkvæmt reglugerð nr. 133/2010, sbr. 12. gr. innheimtulaga nr. 95/2008. Krafa um innheimtubókun sé hóflega ákveðin og innan marka leiðbeinandi reglna innanríkisráðherra um hæfilegt endurgjald fyrir löginheimtu peningakröfu, dags. 26. apríl 2013, sbr. auglýsingu nr. 450/2013 í stjórnartíðindum á grundvelli 24. gr. laga um lögmennt nr. 77/1998.

Einnig vekur sóknaraðili athygli á því að kröfuliðir vegna innheimtukostnaðar eigi jafnt við um aðalkröfu og varakröfur.

IV.

Athugasemdir varnaraðila

Varnaraðili krefst þess að öllum kröfum sóknaraðila verði hafnað.

Höfnun aðalkröfu sóknaraðila

Varnaraðili hafnar þeirri málsástæðu sóknaraðila að vextir lánsins séu ógildir og því verði að fara með útreikning á vöxtum þess eins og að um gengistryggt lán sé að ræða. Kveðið sé á um að vextir lánsins séu við lántökuna 8,10% og þar sem ekki séu skilyrði til þess að breyta þeim séu þetta fastir vextir lánsins en óumdeilt sé að vaxtaþrósentu lánsins sé ekki ólögmat.

Höfnun sinni til rökstuðnings vísar varnaraðili til dóms Hæstaréttar 16. september 2010 í máli nr. 471/2010. Í dómnum kom fram að vextir samkvæmt samningi aðila væru tengdir beint við LIBOR vexti af lánum í þeim myntum, sem hin ógilda gengistrygging samkvæmt samningi aðilanna miðaðist við. Í þessu sambandi yrði að gæta að því að fullljóst væri að slík vaxtakjör af láninu gætu ekki komið til álita nema

í tengslum við gengistryggingu þess, sem nú lægi fyrir að óheimilt hafi verið að kveða á um. Einnig yrði að líta til þess að eftir að ákvæði í samningnum um gengistryggingu hefði verið metið ógilt væru skuldbindingar G við L, að öllu leyti í íslenskum krónum, og algerlega óháðar tengingu við hinar erlendu myntir, sem aðilarnir gengu út frá við gerð sammingsins. Þegar virt væri að ákvæðið um gengistryggingu í samningi aðilanna væri ógilt, og bein og órjúfanleg tengsl væru samkvæmt framansögðu milli þess ákvæðis og fyrirmæla þar um vexti, væri hvorki unnt að styðjast við þau fyrirmæli óbreytt eftir orðanna hljóðan né gefa þeim með skýringu annað inntak, enda lægi fyrir í málinu að á millibankamarkaði í London hefðu aldrei verið skráðir vextir af lánum í íslenskum krónum. Vegna þessa taldi Hæstiréttur óhjákvæmilegt að ógildi ákvæðisins um gengistryggingu leiddi til þess, að líta yrði með öllu fram hjá ákvæðum sammingsins um vaxtahæð. Þar sem í samningi aðila væru ákvæði um vaxtahæð, sem samkvæmt framansögðu yrði ekki beitt, svari atvik til þess að samið hefði verið um að greiða vexti af peningakröfu án þess að tiltaka hverjir vextirnir væru. Samkvæmt 4. gr., sbr. 3. gr. laga nr. 38/2001 um vexti og verðtryggingu skyldu vextir þegar svo stæði á vera á hverjum tíma jafnháir vöxtum, sem Seðlabanki Íslands ákveður með hliðsjón af lægstu vöxtum á nýjum almennum óverðtryggðum útlánnum hjá lánastofnunum og birtir eru samkvæmt 10. gr. laganna. Varnaraðili bendir á að þessi dómsniðurstaða hafi verið lögfest með 18. gr. laga um breytingu á lögum um vexti og verðtryggingu nr. 38/2001 nr. 151/2010, sem tók gildi hinn 29. desember 2010, en að hún eigi eingöngu við um endurreikning á gengistryggðum lánum.

Í skuldabréfinu sem sóknaraðili gaf út til varnaraðila sé kveðið á um vexti sem gilda fyrir íslenska krónu og því séu þeir ekki ógildir eins og sóknaraðili heldur fram. Í skuldabréfinu sé gerð grein fyrir að lánið sé í vaxtaflokki K4 og að þeir séu 8,10%. Þar sem skilyrði skortir fyrir því að hægt sé að breyta vöxtum lánsins gildi upphaflegir vextir þess út allan lánstímann.

Varnaraðili mótmælir sérstaklega kröfu sóknaraðila um að varnaraðili greiði vexti samkvæmt 4. gr. laga um vexti og verðtryggingu nr. 38/2001 frá 7. október 2015 til 9. september 2019 af kr. 1.277.238. Varnaraðili telur tilvísun sóknaraðila til 18. gr. laga um vexti og verðtryggingu nr. 38/2001 til stuðnings kröfu sinni ekki eiga stöð í samningi aðila eða í ákvæðum laga um vexti og verðtryggingu, enda eigi ákvæðið ekki við um lán aðila líkt og fyrir var komið að. Um þetta efni vísar varnaraðili til dóms Hæstaréttar 30. janúar 2014 í máli nr. 544/2013. Í forsendum héraðsdóms sem Hæstiréttur staðfesti komi fram að krafa stefnanda um að endurgreiðslukrafa hans beri vexti styðjist hvorki við samning aðila, né verði henni fundin stöð í 18. gr. laga um vexti og verðtryggingu nr. 38/2001 eða öðrum ákvæðum laga sem mæla fyrir um sérstakar heimildir til töku vaxta. Hið sama eigi við um varakröfu stefnanda þess efnis að endurgreiðslukrafa hans beri vexti samkvæmt 4. gr. laganna frá 20. júlí 2010 til þingfestingardags. Sé krafa stefnanda um þessa vexti og verðtryggingu því haldlaus.

Höfnun varakröfum sóknaraðila

Varnaraðila hafnar fyrri varakröfu sóknaraðila á þeim grundvelli að endurgreiðslukrafa sóknaraðila á ofteknun vöxtum af láninu frá 1. nóvember 2006 til 1. júní 2011 sé fyrnd. Sóknaraðili vísi ekki til lagaraka til stuðnings endurgreiðslukröfu sinni en að mati varnaraðila sé krafan byggð á ólögfestri meginreglu um endurgreiðslu ofgreidds fjár. Þegar lánið var gefið út giltu lög um fyrningu skulda og annarra kröfuréttinda nr. 14/1905 og komi fram í 3. gr. þeirra laga að kröfur vegna endurgreiðslu ofgreidds fjár fyrnist á fjórum árum og að samkvæmt 5. gr. laganna teljist fyrningarfresturinn frá þeim degi er ofgreiðslan átti sér stað. Þó talið væri að lög um fyrningu kröfuréttinda nr. 150/2007 ættu við um kröfu sóknaraðila sé krafan eftir sem

áður fyrnd samkvæmt 3. gr. þeirra laga, en þar sé kveðið á um fjögurra ára fyrningarfrest og samkvæmt 2. gr. laganna reiknist fyrningarfrestur frá þeim degi sem kröfuhafi gat fyrst átt rétt til efnda, þ.e.a.s. sá tími sem ofgreiðslan átti sér stað. Sóknaraðili eigi því ekki lögvarða kröfu á hendur varnaraðila vegna ofgreiðslna af láninu til og með 1. júní 2011.

Lánið var gert upp af ábyrgðarmanni hinn 7. október 2015. Samkvæmt 28. gr. laga um fyrningu kröfurettinda nr. 150/2007 gilda lögin einvörðungu um þær kröfur sem stofnast eftir gildistöku laganna. Lán sóknaraðila var gefið út hinn 21. júlí 2006, þ.e. fyrir gildistöku laga um fyrningu kröfurettinda nr. 150/2007, og því eiga ákvæði eldri laga um fyrningu skulda og annarra kröfurettinda nr. 14/1905 við um kröfur sóknaraðila. Því eigi ákvæði 2. mgr. 16. gr. laga nr. 150/2007 um að málskot til kærunefndar rjúfi fyrningu ekki við um endurkröfur sóknaraðila og sé krafa sóknaraðila vegna greiðslunnar hinn 7. október 2015 fyrnd þar sem ekki sé sambærilegt ákvæði í eldri fyrningarlögum.

Ef svo ólíklega yrði talið að ákvæði fyrningarlaga nr. 150/2007 eigi við um kröfu sóknaraðila telur varnaraðili að sóknaraðili eigi enga kröfu á hendur honum. Með greiðslunni hinn 7. október 2015 voru greiddir gjaldfallnir gjalddagar lánsins, sá elsti var frá 1. júlí 2011 auk ógjaldfallinna eftirstöðva lánsins. Varnaraðili hafi reiknað út meintar ofgreiðslur sóknaraðila vegna þessarar greiðslu. Vextir lánsins voru hærri en 8,10% vegna gjalddaganna 1. júlí 2011 til og með 1. febrúar 2012 og nam ofgreiðslan kr. 737 eins og sjáist á meðfylgjandi útreikningi. Frá og með gjalddaganum 1. mars 2012 og til uppgreiðsludags voru vextir lánsins lægri en 8,10% og vangreiddi sóknaraðili því vexti lánsins sem nemur kr. 8.514. Í raun skuldi sóknaraðili því varnaraðila kr. 7.777 vegna vangreiddra vaxta fyrir þetta tímabil.

Varnaraðili mótmælir kröfu sóknaraðila um vexti samkvæmt 4. gr. laga um vexti og verðtryggingu nr. 38/2001 og vísast til umfjöllunar um þetta efni í umfjöllun um aðalkröfu sóknaraðila.

Varnaraðili mótmælir einnig dráttarvaxtakröfu sóknaraðila. Sóknaraðili hafi ekki áður skorað á varnaraðila að greiða framangreinda kröfu en innheimtubréf sóknaraðila hafi eingöngu tekið til aðalkröfu hans. Séu því ekki uppfyllt skilyrði 6. gr., sbr. 3. mgr. 5. gr., laga um vexti og verðtryggingu nr. 38/2001 til að krefjast dráttarvaxta.

Varnaraðila hafnar seinni varakröfu sóknaraðila á þeim grundvelli að samkvæmt 8. lið skuldabréfsins hafi varnaraðila verið heimilt að gjaldfella skuldina án fyrirvara. Gat varnaraðili þá valið um að viðhalda umsáminni verðtryggingu eftir gjalddaga eða gjaldfellingu, og krefja skuldara um vexti í samræmi við það, eða að skuldin beri dráttarvexti af gjaldfallni eða gjaldfelldri upphæð. Í samræmi við þetta ákvæði reiknaði varnaraðili samningsvexti á hvern gjalddaga í samræmi við ákvæði skuldabréfsins. Mánuði frá gjalddaga hvernar afborgunar voru reiknaðir dráttarvextir á gjalddagann og hafi elsti gjalddagi í vanskilum verið 1. júlí 2011. Samningsvextir reiknast á gjalddaga frá 1. júní 2011 en dráttarvextir voru reiknaðir frá 1. júlí 2011 til greiðsludags.

Fjárhæðin sem sóknaraðili krefst endurgreiðslu á er samtala dráttarvaxta á vangreidda gjalddaga lánsins, þ.e. gjalddaga 1. júlí 2011 til og með 1. október 2015 að fjárhæð kr. 531.728. Varnaraðili telur óumdeilt að honum hafi verið heimilt að reikna dráttarvexti af þeirri fjárhæð sem var í vanskilum, gjaldfallna en ógreidda gjalddaga lánsins.

Sóknaraðili vísar til þess að varnaraðili hafi reiknað dráttarvexti á gjaldfallnar afborganir á greiðsluskjólstíma. Varnaraðili segir það rétt en bendir á að varnaraðili hafi

átt rétt á samningsvöxtum vegna gjalddaganna á greiðsluskjólstímabili sem stóð frá 30. júní 2011 til 16. apríl 2012. Í samræmi við þessar forsendur hafi varnaraðili reiknað út mismuninn á dráttarvöxtum og samningsvöxtum fyrir þetta tímabil. Niðurstaðan sé sú að sóknaraðili ofgreiddi vexti að fjárhæð kr. 2.320 og hefur sú fjárhæð verið lögð inn á reikning ábyrgðarmanns, sjá meðfylgjandi tilkynningu um millifærslu.

Varnaraðili telur að seinni varakrafa sóknaraðila sé fallin niður fyrir fyrningu og vísar til þess sem fram kemur í umfjöllun um fyrri varakröfur sóknaraðila.

Varnaraðili mótmælir vaxtakröfu sóknaraðila samkvæmt 4. gr. laga um vexti og verðtryggingu nr. 38/2001 og einnig sé dráttarvaxtakröfunni mótmælt og vísar til umfjöllunar um þetta efni við fyrri varakröfu sóknaraðila.

Sóknaraðili gerir kröfu um innheimtukostnað. Varnaraðili mótmælir kröfunni og vísar til úrskurðar nefndarinnar um að henni sé ekki heimilt að úrskurða fjármálafyrirtæki til greiðslu innheimtukostnaðar.

Með vísan til alls framangreinds krefst varnaraðili þess að kröfum sóknaraðila verði hafnað.

V.

Niðurstaða

Ágreiningur málsaðila lýtur einkum að uppgjöri skuldabréfs nr. A, sem sóknaraðili gaf út til varnaraðila. Samkvæmt staðfestu framsali kröfuréttinda dags. 17. september 2019 tilheyra ætlaðar kröfur máls þessa sóknaraðila.

Aðalkrafa

Sóknaraðili krefst þess aðallega að varnaraðili greiði sér kr. 1.277.238 með vöxtum samkvæmt 4. gr. laga um vexti og verðtryggingu nr. 38/2001 frá 7. október 2015 til 9. september 2019, en með dráttarvöxtum samkvæmt 1. mgr. 6. gr. sömu laga frá þeim degi til greiðsludags. Auk þess krefst sóknaraðili þess að varnaraðili greiði sér kr. 56.850 í innheimtukostnað. Sóknaraðili telur að 2. liður skuldabréfsins, um breytilega vexti, hafi verið ólögmætur og því skuli endurreikna lánið með vöxtum samkvæmt 4. gr. laga um vexti og verðtryggingu nr. 38/2001, sbr. 5. mgr. 18. gr. sömu laga.

Varnaraðili hafnar þeirri málsástæðu sóknaraðila að vextir lánsins séu ógildir og því verði að fara með útreikning á vöxtum þess eins og að um gengistryggt lán sé að ræða. Kveðið sé á um að vextir lánsins séu við lánþökuna 8,10% og þar sem ekki séu skilyrði til þess að breyta þeim séu þetta fastir vextir lánsins þar sem vaxtaprósentu lánsins sé ekki ólögmæt.

Óumdeilt er milli aðila að skilyrði fyrir breytingu á vöxtum á lánstímanum voru ekki uppfyllt. Sóknaraðila og varnaraðila greinir hins vegar á um hvaða vexti skuldin hafi átt að bera á lánstímanum.

Samkvæmt 4. gr. laga um vexti og verðtryggingu nr. 38/2001, sbr. 1. og 5. mgr. 18. gr. sömu laga, eru skilyrði fyrir endurútreikningi og vöxtum skv. ákvæðinu að samið hafi verið um að skuld beri vexti en hundradshluti þeirra eða vaxtaviðmiðun er ekki tiltekin, eða að samningsákvæði um vexti eða annað endurgjald fyrir lánveitingu teljist ógild.

Án tillits til þess hvort varnaraðila hafi verið heimilt að beita ákvæðum skuldabréfsins um breytingu á vöxtum kemur skýrlega fram í skuldabréfinu að lánið beri 8,10% vexti við lánveitingu. Hafi skilyrði fyrir breytingu á vöxtum skuldabréfsins ekki verið til staðar standa efni ekki til annars en að skuldin hafi borið þá vexti sem koma fram í skuldabréfinu á lánstímanum án breytinga. Skilyrði fyrrnefndra ákvæða

laga um vexti og verðtryggingu fyrir öðrum vöxtum en tilgreindir voru í skuldabréfinu teljast því ekki uppfyllt.

Af framangreindu leiðir að krafa sóknaraðila, um að lán hans skuli endurreiknað vegna þessa á grundvelli 5. og 6. mgr. 18. gr. laga um vexti og verðtryggingu nr. 38/2001, sbr. 4. gr. sömu laga, á sér ekki stoð í samningi aðila, né verði henni fundin stoð í 18. gr. laga um vexti og verðtryggingu nr. 38/2001 eða öðrum málsástæðum sóknaraðila. Aðalkröfu sóknaraðila er því hafnað.

Varakrafa

Í fyrri varakröfu sóknaraðila er þess krafist að varnaraðili greiði sóknaraðila oftekna vexti af láninu á tímabilinu 1. nóvember 2006 til 1. júní 2011 að fjárhæð kr. 152.220 með vöxtum samkvæmt 4. gr. laga um vexti og verðtryggingu nr. 38/2001, á nánar tilgreindan hátt, en með dráttarvöxtum samkvæmt 1. mgr. 6. gr. sömu laga frá 9. september 2019 til greiðsludags.

Varnaraðili krefst þess að fyrri varakröfu sóknaraðila sé hafnað á þeim grundvelli að hún sé fyrnd.

Í 28. gr. laga um fyrningu kröfuréttinda nr. 150/2007 segir að lögin öðlist gildi 1. janúar 2008 og gildi einvörðungu um þær kröfur sem stofnast eftir gildistöku laganna. Um þær endurgreiðslukröfur sóknaraðila, sem stofnuðust á tímabilinu 1. nóvember 2006 til og með 1. desember 2007, gilda því lög um fyrningu skulda og annarra kröfuréttinda nr. 14/1905 en um þær endurgreiðslukröfur, sem stofnuðust á tímabilinu 1. janúar 2008 til 1. júní 2011, gilda lög um fyrningu kröfuréttinda nr. 150/2007.

Í 5. tl. 3. gr. laga nr. 14/1905 segir að kröfur vegna endurgreiðslu ofgreidds fjár fyrnist á fjórum árum og byrjar fyrningarfresturinn að líða þegar ofgreiðslan átti sér stað, sbr. 1. mgr. 5. gr. laganna. Þær endurgreiðslukröfur, sem stofnuðust á tímabilinu 1. nóvember 2006 til og með 1. desember 2007, fyrndust því í síðasta lagi 1. desember 2011.

Í 3. gr. laga nr. 150/2007 segir að almennur fyrningarfrestur kröfuréttinda sé fjögur ár og byrjar fyrningarfresturinn að líða þegar kröfuhafi gat fyrst átt rétt til efnda. Í athugasemdum með frumvarpi því sem varð að lögum nr. 150/2007 segir um 2. gr. frumvarpsins, sem er samhljóða 2. gr. laganna, að ef kröfuhafi hafi öðlast rétt til efnda byrji fyrningarfrestur að líða og breyti þá engu hvort hann hafði á því tímamarki tók á að framfylgja kröfu sinni eða vissi um tilvist kröfunnar eða önnur atvik. Þekkingarskortur og aðrar hindranir geti hins vegar leitt til þess að regla 10. gr. frumvarpsins um viðbótarfresti eigi við. Í 1. mgr. 10. gr. laga nr. 150/2007 kemur fram að ef kröfuhafi hefur ekki haft uppi kröfu sökum þess að hann skorti nauðsynlega vitneskju um kröfuna eða skuldarann og fyrnist þá krafa hans aldrei fyrr en einu ári eftir þann dag þegar kröfuhafi fékk eða bar að afla sér slíkrar vitneskju. Að framansögðu verður talið að endurgreiðslukröfur sóknaraðila, sem stofnuðust á tímabilinu 1. janúar 2008 til 1. júní 2011, fyrndust því í síðasta lagi 7. október 2016, þ.e. einu ári eftir að kröfuhafi fékk upplýsingar um ofgreiðsluna. Fyrri varakröfu sóknaraðila er því hafnað.

Í síðari varakröfu sóknaraðila er þess krafist að varnaraðili greiði sóknaraðila þá dráttarvexti sem ábyrgðarmaður innti af hendi hinn 7. október 2015 að fjárhæð kr. 531.728 með vöxtum samkvæmt 4. gr. laga um vexti og verðtryggingu nr. 38/2001 frá 7. október 2015 til 9. september 2019, en með dráttarvöxtum samkvæmt 1. mgr. 6. gr. sömu laga frá þeim degi til greiðsludags. Auk þess krefst sóknaraðili þess að varnaraðili greiði sér kr. 56.850 í innheimtukostnað.

Varnaraðili krefst þess að síðari varakröfu sóknaraðila sé hafnað á þeim grundvelli að hún sé fyrnd.

Í 28. gr. laga um fyrningu kröfuréttinda nr. 150/2007 segir að löggin öðlist gildi 1. janúar 2008 og gildi einvörðungu um þær kröfur sem stofnast eftir gildistöku laganna. Um endurgreiðslukröfur sóknaraðila vegna síðari varakröfu gilda því lög um fyrningu kröfuréttinda nr. 150/2007. Í 3. gr. laganna segir að almennur fyrningarfrestur kröfuréttinda sé fjögur ár og byrjar fyrningarfresturinn að líða þegar kröfuhafi gat fyrst átt rétt til efnda. Í athugasemdum með frumvarpi því sem varð að lögum nr. 150/2007 segir að fyrningarfrestir samkvæmt frumvarpinu séu taldir í árum eða mánuðum og að miðað sé við heila daga þannig að dagurinn sem talið sé frá sé ekki talinn með. Samkvæmt þessu væri síðasti dagur fjögurra ára fyrningarfrests 7. október 2019 ef gjalddagi kröfunnar var 7. október 2015. Krafan væri því fallin niður fyrir fyrningu 8. október 2019. Krafa sóknaraðila var því ófyrnd hinn 7. október 2019, er hann lagði málið fyrir úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki, og rauf jafnframt fyrningu, sbr. 2. mgr. 16. gr. laganna. Kröfu varnaraðila, um að hafna síðari varakröfu sóknaraðila á þeim grundvelli að hún sé fyrnd, er því hafnað.

Þegar ábyrgðarmaður gerði upp lánið hinn 7. október 2015 voru greiddir gjaldfallnir gjalddagar lánsins, sá elsti frá 1. júlí 2011 auk ógjaldfallinna eftirstöðva lánsins. Varnaraðili hefur reiknað út meintar ofgreiðslur sóknaraðila vegna þessarar greiðslu. Vextir lánsins voru hærri en 8,10% vegna gjalddaganna 1. júlí 2011 til og með 1. febrúar 2012 og nam ofgreiðslan kr. 737. Frá og með gjalddaganum 1. mars 2012 og til uppgreiðsludags voru vextir lánsins lægri en 8,10% og vangreiddi sóknaraðili því vexti lánsins sem nemur kr. 8.514. Þá hefur varnaraðili fallist á með sóknaraðila að sér hafi ekki verið heimilt að reikna dráttarvexti á gjaldfallnar afborganir á greiðsluskjólstímabilinu frá 30. júní 2011 til 16. apríl 2012. Varnaraðila var hins vegar heimilt að reikna sammingsvexti á því tímabili og hefur varnaraðili nú þegar endurgreitt mismuninn, að fjárhæð kr. 2.320, til ábyrgðarmannsins. Sóknaraðili hefur ekki hnekk þessum útreikningum varnaraðila með neinum hætti og er því síðari varakröfu sóknaraðila hafnað.

Loks gerir sóknaraðili kröfu um kr. 56.850 í innheimtukostnað. Samkvæmt samþykktum úrskurðarnefndar um viðskipti við fjármálafyrirtæki hefur nefndin enga heimild til að ákvarða sóknaraðila málskostnað í málinu og verður kröfu hans þar að lútandi vísað frá, sbr. t.d. úrskurði nefndarinnar í málum nr. 105/2013, 44/2016 og 17/2018.

Ú r s k u r ð a r o r ð :

Aðalkröfu og varakröfum sóknaraðila M, á hendur varnaraðila F, er hafnað.

Reykjavík, 26. febrúar 2020.

Auður Inga Ingvarsdóttir

Geir Arnar Marelsson
Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Erla Arnardóttir
Magnús Fannar Sigurhansson